

SAC 1953–1979:

Efter striderna på 1953 års kongress blev de följande åren lugnare för SACs del. Tidningen *Arbetaren* övergick från att vara daglig till att bli veckotidning, och minskade därmed organisationens ekonomiska svårigheter. I stället blev det A-kassan som skapade bekymmer, dock utan egen förskyllan – felet låg i att kassan hade bildats så sent. Man tvingades ta ut mycket höga A-kasseavgifter vilket inverkade menligt på organisationens övriga verksamhet. Men organisationen behöll hela sin fackliga kapacitet, skriver här Gunnar West.

En levande kraft

En organisations kongresser kan betecknas som milstolpar i utvecklingen. Så även för SAC. Min uppgift blir att skriva historia från och med kongressen 1953.

Denna kongress framstår som en av de mest betydelsefulla i SACs historia. Organisationen hade året innan genom omröstning antagit en ny principförklaring, och fattat beslut om att starta en statsunderstödd arbetslöshetskassa. Dessa beslut upprörde djupt en del äldre medlemmar. Det blev också problem i samarbetet med den syndikalistiska internationalen IAA.

På kongressen gick oppositionen till angrepp mot vad den kallade "nyorienterarna" inom organisationen. Men oppositionen led nederlag på alla avgörande punkter. Förlorarna samlades sedan i något som de kallade Syndikalisternas Förbund och bedrev därifrån en hätsk propaganda mot SAC.

Med detta kan vi lämna kongressen 1953. Medlemsiffran vid årets slut var 18 951.

Brytning med IAA

En av de största frågorna på SACs femtonde kongress 1956 var medlemskapet i den syndikalistiska internationalen IAA. Ett uttalande som formulerades av Helmut Rüdiger och antogs av

kongressen ger en god bild av de motsättningar som uppstått:

SAC beklagar

att IAA:s nionde kongress i Marseille 1956 uttalat sig emot att utvidga internationalen genom att återuppta den uteslutna spanska CNT;

att den godkänt systemet med övervakare över sektionerna och sekretariatets kampanj mot SAC och NSV (Den holländska organisationen);

att den förnekat sektionernas taktiska rörelsefrihet genom att ge sekretariatet i uppdrag att kontrollera sektionernas principiella och taktiska attityd;

att den vägrat ta upp Hollands och Sveriges förslag att diskutera en tidsenlig utformning av den syndikalistiska samhällsuppfattningen;

att den i alla väsentliga frågor såsom diktatur och demokrati, socialpolitik och fackligt arbete, samverkan med andra riktningar, federalism och socialism intagit en negativ-extremistisk attityd som inte bara står i total motsättning till SAC:s kamp och dess insats i svensk samhällsdebatt, utan överhuvud bygger på illusoriska revolutionära förhoppningar som inte står i något verklighetsbetonat förhållande till den frihetliga rörelsens ställning och uppgift i vår tid.

Kongressens beslut blev att förhandlingar med IAA skulle

upptas, och om de strandade skulle SAC:s avgifter till IAA inte inbetalas utan fonderas. Det är bara att tillägga att förhandlingarna strandade och avgifterna fonderades.

Arbetaren veckotidning

För tidningen *Arbetaren* hade det ekonomiska läget blivit allt svårare. Att fortsätta som daglig tidning var redan vid kongressen närmast orealistiskt. Kongressen fattade dock inget beslut om omläggning. Ett förslag om besparingsåtgärder och tecknande av en frivillig garantifond bland medlemmar och läsare antogs av kongressen. Om inte de förslagna stödåtgärderna skulle ge önskat resultat fick CK fullmakt att fatta beslut om en omläggning.

I september 1957 beslöt CK att frågan omedelbart skulle gå ut till omröstning. Alternativet vid ett bibehållande av tidningen som daglig var en betydande kontingentförhöjning. Omröstningsresultatet blev att tidningen skulle bli veckotidning från och med 1 januari 1958. Medlemsiffran vid 1956 års utgång var 16 614.

Jubileumskongressen

SAC:s sextonde kongress 1960 präglades av organisationens 50-årsjubileum. Författaren Folke Fridell hade skrivit en prolog med

Algot Karlsson talar vid SAC:s sextonde kongress 1960.

anledning av jubileet, och den lästes upp av AU:s ordförande Algot Karlsson.

Efter det högtidliga öppnandet började det grå vardagsarbetet för kongressen. SAC:s tillvaro var långt ifrån problemfri, men det fanns också plats för optimism. Den nedåtgående medlemskurvan hade vänt och pekade åter uppåt. Därmed slogs det också hål på uppfattningen att det endast var i dåliga tider som organisationen ökade.

A-kassan

Tidningen Arbetarens ekonomiska problem var inte längre lika besvärliga sedan den blivit veckotidning. I stället hade arbetslöshetskassan seglat upp som ett ekonomiskt problem. Det var brist i den reservfond som skulle finnas enligt de statliga bestämmelserna. Fonden hade inte hunnit byggas upp på den korta tid kassan varit i verksamhet. Detta i sin tur påverkade daghjälpens storlek och den tid man hade rätt få daghjälp. Det fanns bara en lösning och det var mycket höga a-kasseavgifter. Detta i sin tur begränsade organisationens möjlighet att ta ut avgifter för sin egen verksamhet.

Kongressen beslöt också om en kraftig höjning av avgifterna. Medlemsciffran vid årets utgång var 17 607.

SAC:s sjuttonde kongress 1964, kan betecknas som en mellankongress. Det fanns inga stora frågor. A-kassan fortsatte att vara ett ekonomiskt problem. Det fanns fortfarande en betydande fondbrist, och avgifterna fortsatte att ligga på en hög nivå. Det bör dock tilläggas att utan a-kassan skulle inte den medlemsökning som kom under 60-talet varit möjlig. Medlemsutvecklingen fortsatte att gå i positiv riktning och antalet medlemmar var vid 1964 års utgång 20 474.

SAC var ingen massorganisation, men den hade en komplett organisatorisk kapacitet, och den förde vidare traditionen om arbetarnas direkta ekonomiska organisering, och om en demokratisk socialism. Inom SAC fortsatte debatten om industriell demokrati, under år då just ingen annan var intresserad av dylika ting. Likaså var SAC bland de första att höja varnande röster mot den utarmning av glesbygderna som blev markant under 60-talet. SAC förblev en levande syndikalistisk kraft inom svensk arbetarrörelse.

Av
**Gunnar
West**

Gunnar West var under flera kongressperioder arbetsutskottets ordförande. Sedan 1975 är han SACs sekreterare.